श्री• विश्वासराव भिकोबा भोसले, माझे वडील

सौ• पार्वती विश्वासराव भोसले, माझी आई

- यांच्या -

- पवित्र चरणी -

- सविनय -

- अ र्प ण -

अनुक्रमणिका

	पान नंबर
प्रमाणपत्र	
प्रतिज्ञापत्र	
ऋणनिर्देश	
प्रकरण पहिले	१ ते ११
ग्रामीण कथा - उद्गम व विकास	
प्रकरण दुसरे	१२ ते २३
द.ता.भोसले यांच्या वाङ्मयीन व्यक्तिमत्वाचा परिचय	
प्रकरण तिसरे	२४ ते १०९
'पाळत' मधील आशय व अभिव्यक्तीची वैशिष्ट्ये	
प्रकरण चौथे	११०ते १६९
'पाऊस' मधील आशय व अभिव्यक्तीची वैशिष्ट्ये	
प्रकरण पाचवे	१७०ते१७४
उपसंहार	
परिशिष्ट	१७५ते१८४
अ) द.ता.भोसले यांची मुलाखत	
ब) साधन साहित्य सूची	
क) संदर्भ सूची.	

=-=-=-=

|| स्नेहबंध ||
प्राध्यापक कॉलनी,
वाई, सातारा.
दूरध्वनी - निवास ७०९११
वाई - एसटीडी ०२१६७

प्रा. डॉ. पंडित भीमराव टापरे,
एम.ए.पीएच्.डी.
प्रपाठक, मराठी विभाग,
किसनवीर महाविद्यालय,
वाई (सातारा).

|| प्रमाणपत्र ||

प्रमाणित करण्यात येते की, **कु. भोसले हेमलता विश्वासराव** यांनी शिवाजी विद्यापीठाच्या एम. फिल्. या पदवीसाठी सादर केलेल्या **द. ता. भोसले यांच्या कथालेखनाचे विशेष (पाळत व पाऊस या कथासंग्रहाच्या आधारे)** या प्रबंधिकेसाठी केलेले सर्व संशोधन माझ्या मार्गदर्शनाखाली झालेले आहे. प्रबंधिका लेखनात ज्या संदर्भसाहित्याचा आधार घेण्यात आलेला आहे, त्याचा आवश्यक तेथे यथोचित निर्देशकेला आहे. परिशिष्टात आवश्यक त्या साधनांची सूची दिलेली आहे.

कु. भोसले हेमलता विश्वासराव यांनी ही प्रबंधिका स्वतंत्ररीत्या लिहिली असून ती इतर कोणत्याही विद्यापीठातील कुठल्याही अन्य परीक्षेसाठी सादर केलेली नाही.

सदर प्रबंधिका शिवाजी विद्यापीठाच्या मराठी विषयातील एम्. फिल. पदवीसाठी सादर करण्यास माझी अनुमती आहे.

P. B. Tapare

(प्रा. डॉ. पंडित भीमराव टापरे)
मार्गदर्शक

वाई
दिनांक :- ३० डिसेंबर १९९७.

|| स्नेहांकित ||
ॐकार निवास, बावधन
वाई, सातारा. दूरध्वनी निवास - 70224
एस टी डी - 02167

कु. भोसले हेमलता विश्वासराव
एम.ए.

|| प्रतिज्ञापत्र ||

द.ता.भोसले यांच्या कथालेखनाचे विशेष (पाळत व पाऊस या कथासंग्रहाच्या आधारे) या विषयावरची सदरची प्रबंधिका मी शिवाजी विद्यापीठाच्या एम.फिल. पदवी परीक्षेसाठी लिहिली आहे. ही प्रबंधिका अथवा तिचा कोणताही भाग मी अन्यत्र कोठेही, कोणत्याही परीक्षेसाठी सादर केलेला नाही.

HVB

बावधन (वाई)
दिनांक :- डिसेंबर १९९७

कु.भोसले हेमलता विश्वासराव
अभ्यासक

= ऋ ण नि र्दे श -

साठोत्तरी ग्रामीण साहित्य हे खेड्यातील लोकांशी जवळीक साधणारे आहे. तळागाळातल्या कष्टकरी समाजातील दुःखी लोकांसमोर आणण्याचे महत्वाचे काम ग्रामीण साहित्याने केले. सामान्य माणसाचे जीवनाविषयीचे प्रचंड अज्ञान, अंधश्रध्दा, रीतीरिवाज, दबलेल्या माणसाचे प्रत्ययकारी दर्शन घडविणारे हे लेखन आहे.

ग्रामीण साहित्यात ग्रामीण कथा हाच प्रमुख वाङ्‌मय प्रकार माझ्या बालपणापासून धार्मिक वृत्ती घरात होती. आजोबांपासून घरात वारकरी संप्रदायाची परंपरा होती. आई वडील हे ही धार्मिक वृत्तीचे. शेतकरी असूनही स्वाभिमानी वृत्ती, शेती व्यवसायात अनेक नववीन प्रयोग करून वडिलांनी अनेक पारितोषिके पटकाविली आहेत. या सगळ्यांचा संस्कार मला मिळाला. तसाच सभोवतालच्या ग्रामजीवनानेही काही एक संस्कार दिला.

पुढे मी जेव्हा एम्. फिल. ला प्रवेश घेतला तेव्हा गुरुवर्य डॉ. पंडित टापरे सरांकडील विषयांच्या व ज्या ग्राम जीवनात आपण लहानाचे मोठे झालो त्याचे कलात्मक विशेष आपणाला अभ्यासता येतील या विचाराने हा विषय मी निवडला. द.ता.भोसले यांनी साठोत्तरी मराठी ग्रामीण कथेला कोणते योगदान दिले याचा शोध घेण्याचा प्रयत्न मी या प्रबंधिकेमधून केलेला आहे.

माझे श्रध्देय श्री.धनंजय (भाई) यांनी खूप जिव्हाळ्याने नि समर्थ स्पर्शाने संशोधन कामाची संधी उपलब्ध करून देऊन माझ्या जीवनाला एक नवी दिशा दिली. हा स्पर्श, जिव्हाळा माझ्या आयुष्याला लाभलेला सुवर्णठेवा आहे. भाईच्या ऋणात राहून मी अधिक समर्थ

होणार आहे.

किसनवीर महाविद्यालय, वाई येथील ग्रंथालय प्रमुख श्री. शशिकांत हावळ, ग्रंथालयाचे सेवक वर्ग यांनी मोलाचे सहकार्य केले. त्यांची मी कृतज्ञ आहे. तसेच या प्रबंधिका लेखनास सहकार्य करणाऱ्या सर्वांची मी ऋणी आहे.

माझ्या मातृतुल्य वहिणी सौ. भारती गायकवाड, सौ. सीमा पवार. माझी आई यांचे आशीर्वाद ही माझ्या शब्द सामर्थ्याची अक्षय शिदोरी आहे. शिवाय या कामी मला सतत प्रोत्साहन देणारी माझी बहीण वैशाली हिचाही वाटा तितकाच मोलाचा आहे.

ही प्रबंधिका वेळेत, सुबक व तत्परतेने टंकलेखन, बांधणी, सजावट करुन देणारे श्री. महेश कुलकर्णी, सातारा यांची मी ऋणी आहे.

कु. हेमलता विश्वासराव भोसले.